7/5912

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI

SAYI :B.02.0.006/01-563 13/3/2002

KONU : 7/5912-13399 esas sayılı
Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ :a)08.02.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/5912-13399/31862 sayılı yazınız.
b)07.03.2002 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-13337 sayılı yazınız.

Konya Milletvekili Lütfi YALMAN'ın tarafımdan cevaplandırılmasını istediği 7/5912-13399 esas sayılı soru önergesine ilişkin cevap ektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr.Yılmaz KARAKOYUNLU
Devlet Bakanı

EKLER:
EK- 1 (3 sayfa)

DAĞITIM :
Gereği : TBMM Başkanlığına
Bilgi : Başbakanlığa

7/5912

T E K E L
TÜTÜN, TÜTÜN MAMULLERİ, TUZ VE ALKOL İŞLETMELERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.02.2.007. 3763
KONU : Önerge

İSTANBUL
07.03.2002

DEVLET BAKANLIĞINA
(Sn. Dr. Yılmaz KARAKOYUNLU)

İLGİ :11.02.2002 tarihli 31862 sayılı talimatlarınız.

İlgi yazı ekinde alınan Konya Milletvekili Sayın Lütfi Yalman'ın soru önergesine verilen cevap aşağıda sunulmaktadır.

ES-DAĞ Şirketi ile Tekel Genel Müdürlüğü arasında 04.04.2000 tarihinde iki yıllık toptan satıcılık sözleşmesi akdedilmiştir. Bu şirketin kurucuları; Ahmet Uzun, Cihan Çaylak, Haydar Bayar, Ümraniye Esnaf Sanatkarlar Odası, Sefer Hologlu, Cezmi Alev, Mehmet Çelik, Hüseyin Okutur; Ortakları; Salih Sarı, Şenol Öngüner, Ahmet Uzun, Yılmaz Gülahmetoğlu, Vedat Sivri, Cihan Çaylak, Sefer Hologlu, Nihat Usta, Ümraniye Birleşik Esnaf Sanatkarlar Odası; Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür Salih Sarı, Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Şenol Öngüner, Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı Yılmaz Gülahmetoğlu, Yönetim Kurulu Üyesi Ahmet Uzun, Vedat Sivri. Murakıplar; Sefer Hologlu, Nihat Usta, Cihan Çaylak'dır.

ES-DAĞ Şirketinin Tekel Ürünlerine zam yapılmadan önce Tekel'den çok miktarda mal çektiği ve politik desteklerle haksız kazanç edinmesine yardımcı olunduğu şeklindeki iddialar mücerret ve rakamlarla doğrulanamayan iddialardır.

Rakip firmaların veya bazı KİT'lerin ürün fiyatlarına zam yapmaları halinde, kamuoyunda Tekel ürünleri için de zam beklentisi doğmakta ve ürün talebi yükselmektedir.

Piyasada zam beklentisi doğmaksızın zam yapılması mümkün olmadığından beklentinin doğmasıyla birlikte yükselen talep karşısında Tekel'in iki seçeneği bulunmaktadır;

- Ürün sevkiyat ve satışını durdurmak veya

- Kontrollü bir sevkiyat ve satış politikası izlemek.

Ürün sevkiyat ve satışını durdurma yolunun zam yapılabilecek tarihin Tekel'ce bilinmediği dikkate alındığında mümkün ve ticari teamüllere uygun olmayacağı açıktır.

Zira, böyle bir durumda gerek toptan satıcıların ve gerekse perakende bayilerin ellerindeki ürünleri satmaktan kaçınacakları ve dolayısıyla piyasada Tekel ürünlerinin yokluğu ve karaborsası ile karşı karşıya kalınacağı ve ürünlerimizin piyasada bulunmaması sonucu tüketicilerin rakip firma ürünlerine yönelecekleri ve daha sonraki aşamalarda da bu ürünlere oluşacak alışkanlık nedeniyle TEKEL'in pazar kaybına uğramasını kaçınılmaz kılacaktır.

Yukarıda belirtilen sakıncalar ve Tekel ile tüketici aleyhine olan bu yöntem yerine, Tekel'ce kontrollü bir sevkiyat ve satış politikası izlenmekte olup, zam öncesinde satışlardaki bir miktar artışın doğal karşılanması gerektiği düşünülmektedir. Kaldı ki, piyasada doğan zam beklentisi sonucu stoklarımızdaki ürünlerin satın alınması suretiyle Tekel'in finansman ihtiyacı karşılanmakta ve finansman temini için faiz yükü nedeniyle önemli bir tasarruf sağlanmaktadır.

Öte yandan zam beklentisi ile fazladan ürün talep eden toptancıların bu ürünleri, zamdan hemen sonra tüketici talebi artmadığından ellerinden çıkararak büyük kazanç elde etmeleri de mümkün değildir. Yıllardan beri rakip firmalar, fiyat artışlarını bir iki hafta önceden açıklayarak bayilerin elinde fazla stok bulundurmasını sağlamakta, böylece stoklarını sıcak paraya tahvil etmekte ve bunu pazar paylarının arttırılması için bir yöntem olarak sürekli kullanmaktadırlar. Tekel ise mer'i mevzuat çerçevesinde, fiyat düzenlemelerini istediği zamanda gerçekleştirilmemektedir. Bu durumda hangi tarihten itibaren piyasada ürün darlığına meydan verilmeden kısıtlama uygulamasına gidileceği konusunda Tekel'in isabetli kararlar alması mümkün olamamaktadır.

Ancak, her alanda olduğu gibi zaman zaman muhtelif vesilelerle kişiler veya şirketler hakkında şikayetler vaki olduğu malumlarıdır. Bu çerçevede, Es-Dağ A.Ş. ortakları arasındaki ihtilaf nedeniyle, ortaklarından birisinin Türkiye'de mevcut her merci nezdinde yaptığı şikayetler arasında yer alan, "1999 yılında stok beyanı kalkmadan önce, Es-Dağ A.Ş.'nin, 1998 ve 1999 yıllarında fiyat farkı ödemekten kaçınmak amacıyla stoklarını gizlediği, Tekel personelinin zammı şirkete bildirdiği ve stoklarının az gösterildiği" yolundaki şikayetler, Tekel ve Başbakanlık Müfettişleri tarafından incelenmiş sonucunda tanzim edilen raporlar mercilerine tevdi olunmuştur.

Bundan başka, şikayet sahibinin mahalli Cumhuriyet Savcılığı, Defterdarlık gibi mercilere yaptığı suç duyuruları nedeniyle bu merciler tarafından yapılan soruşturmalar sonucu iddiaların varit görülmemesi nedeniyle takipsizlik veya benzeri kararlar istihsal olunmuştur.

Bu arada, Tekel Müfettişlerince kesin belgelere dayandırılmadan fiyat farkı olarak çıkarılan bedele firma tarafından itiraz edilmesi üzerine dava açılmış ve alacak kadar banka teminat mektubu alınmış olup, dava halen derdesttir. Ayrıca her ay alacak bedelinin faizi kadar alacak karşılığı için teminat mektubu alınarak mahalli mahkeme kararı beklenmekte, ek teminat mektubu alınmasına da devam edilmektedir.

7/5912

Öte yandan; Tekel toptan dağıtıcılığı yapan ortaklıkların T.B.M.M.'de temsil edilen hemen hemen her partiye kayıtlı olmaları durumu da gözönüne alındığında iktidarda bulunan bir parti ile Es-Dağ arasında organik bağlar bulunduğu yolunda ne Tekel ve ne de Bakanlığımda herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

Tekel Yönetim Kurulu eski üyesi Yavuz Sayılır Tekel'in bağlı ortaklığı Kristal Tuz Rafinerisi Sanayi ve Tic. A.Ş.'de Genel Müdür olarak görev yapmış ve bilahare emekliye ayrılarak memleketi olan Ardahan il merkezinden Milletvekilliğine aday olmuştur. Yavuz Sayılır halen Ardahan ANAP İl Başkanı olmakla birlikte, adı geçen şahıs vesile edilerek ANAP hakkında yapılan karalama tümüyle gerçek dışıdır. Devlet memuriyetinden ayrılanların siyasi faaliyette bulunmalarını engelleyen bir kural yoktur. Diğer taraftan Yavuz Sayılır geçmiş memuriyeti nedeniyle Genel Müdür özlük haklarına öteden beri haiz olduğundan, Kristal Tuz Rafinerisi Sanayi ve Tic. A.Ş. Genel Müdürlüğüne atanma dolayısıyla herhangi bir ek hak kazanmamıştır.

Bilgilerine saygılarımla arz ederim.

Mehmet AKBAY
Genel Müdür